

Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) meriliikenteen helpottamista käsittelevän komitean (FAL) 47. istunnon päätöslauselmalla FAL-yleissopimuksen liitteeseen tehtyjen muutosten hyväksyminen

Asian tausta

Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä (International Maritime Organization, IMO) on tehty vuonna 1965 kansainvälisen meriliikenteen helpottamista koskeva yleissopimus (Convention on Facilitation of International Maritime Traffic, FAL-yleissopimus). Suomi liittyi sopimukseen 2 päivänä kesäkuuta 1967 (SopS 27/1967). FAL-yleissopimusta on muutettu joitakin kertoja IMO:n meriliikenteen helpottamista käsittelevän komitean (FAL-komitean) päätöksillä.

Nyt hyväksyttäväksi esitettävät tekniset muutokset koskevat FAL-yleissopimuksen liitteen mukaisten kansallisten helpottamiskomiteoiden toimintaa.

Sopimusmuutosten valmistelu

Ehdotusta käsiteltiin ja valmisteltiin FAL-komitean kokouksissa sekä kokousten välillä vuosina 2022 ja 2023. Tänä aikana kuultiin myös sidosryhmiä. Sopimusmuutokset hyväksyttiin alustavasti (approve) FAL-komitean 46. istunnossa. Tämän jälkeen IMO:n pääsihteeri tiedotti 25.11.2022 jäsenvaltioita alustavasti hyväksytystä FAL-yleissopimuksen liitteen seitsemännen osan muutoksesta. FAL-komitea hyväksyi lopullisesti 47. istunnossaan huhtikuussa 2023 päätöslauselman, joka sisältää muutoksia FAL-yleissopimuksen liitteen seitsemänteen osaan. Muutosehdotus käytiin yksityiskohtaisesti läpi kansallisessa koordinaatiossa. Asiassa on kuultu laajasti merenkulun ja elinkeinon sidosryhmiä.

Sopimusmuutokset ja niiden suhde Suomen lainsäädäntöön

Päätöslauselmalla FAL.15(47) muutetaan FAL-yleissopimuksen liitettä siten, että siihen lisätään suositus siitä, että kansallisten meriliikenteen helpottamiskomiteoiden tulisi ottaa huomioon toiminnassaan merenkulun laittomat toimet. Tässä viitataan FAL-yleissopimuksen liitteeseen lisättyyn, 1.1.2024 voimaantulleeseen suositukseen 1.9.

FAL-yleissopimuksen kannalta keskeinen EU-lainsäädäntö on niin sanottu ilmoitusmuodollisuusdirektiivi (jäsenvaltioiden satamiin saapuvia ja/tai satamista lähteviä aluksia koskevista ilmoitusmuodollisuuksista ja

direktiivin 2002/6/EY kumoamisesta 20 päivänä lokakuuta 2010 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/65/EU2). Ilmoitusmuodollisuudirektiivin tarkoituksena on yksinkertaistaa ja yhdenmukaistaa meriliikenteeseen sovellettavia hallinnollisia menettelyjä tekemällä sähköisestä tiedonsiirrosta vakiomenettely ja järjeistämällä ilmoitusmuodollisuudet.

Hyväksyttävä päätöslauselma ei kuitenkaan koske alusten ilmoitusmuodollisuuksia vaan kansallisten helpottamiskomiteoiden toimintaa. Euroopan unionin neuvosto antaa yleensä ennen FAL-komitean kokouksia päätöksen, jonka nojalla jäsenvaltiot valtuutetaan ilmaisemaan suostumuksensa tulla kunkin päätöksen 1 artiklassa tarkoitettujen muutosten sitomiksi unionin etujen mukaisesti siltä osin kuin nuo muutokset kuuluvat unionin yksinomaiseen toimivaltaan. Ennen FAL 47-kokousta Euroopan unionin neuvosto ei antanut neuvoston päätöstä, koska kansalliset helpottamiskomiteat ja niiden perustaminen kuuluvat jaettuun toimivaltaan. Suomessa ei ole kansallista lainsäädäntöä kansallisista helpottamiskomiteoista.

Esityksen vaikutukset

Muutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia tai hallinnollisia vaikutuksia tai vaikutuksia viranomaisten toimintaan. Suomessa ei ole nähty tarpeelliseksi perustaa erillistä kansallista helpottamiskomiteaa, sillä jo nyt sidosryhmien kanssa yhteistyössä otetaan huomioon merenkulun laittomien toimien, kuten salakuljetuksen ja huumekaupan, ehkäisy. Nyt ehdotetuilla muutoksilla ei ole vaikutusta viranomaisten toimintaan, koska suositus on jo huomioitu viranomaistyössä.

Lausuntopalaute

FAL-komitean kokousten kansallisissa koordinaatioissa on kuultu laajasti merenkulun ja elinkeinon sidosryhmiä. Muutoksista on lisäksi pyydetty lausunnot merenkulun sidosryhmäverkostolta huhtikuussa 2024. Esityksestä annettiin yhdeksän lausuntoa. Ulkoministeriö toi lausunnossaan esiin valtiosopimusoikeudellisia huomioita, jotka on otettu valmistelussa huomioon. Muuten lausunnonantajat kannattivat esitystä tai heillä ei ollut lausuttavaa esitykseen.

Sopimusmuutosten voimaantulo

Muutokset tulevat kansainvälisesti voimaan noudattaen niin sanottua hiljaista hyväksymismenettelyä siten, että ne katsotaan FAL-yleissopimuksen VII (2)(b) artiklan mukaisesti hyväksytyiksi 1 päivänä lokakuuta 2024, jollei niitä siihen mennessä ole vastustanut vähintään 1/3 sopimuspuolista. Mikäli muutokset katsotaan hyväksytyiksi, ne tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025.

Muutokset ovat luonteeltaan teknisiä, eivätkä ne kuulu Suomessa lainsäädännön alaan. Tästä syystä ne eivät vaadi eduskunnan hyväksyntää. Muutokset on tarkoitus saattaa voimaan valtioneuvoston asetuksella sen jälkeen, kun ne on kansallisesti hyväksyty ja ennen kuin ne tulevat kansainvälisesti voimaan. Muutosten voimaansaattamisasetuksen on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti kuin muutokset tulevat kansainvälisesti voimaan.

Alustavan arvion mukaan muutoksia ei ole Suomen säädöskokoelmasta annetun lain (188/2000) 9 §:n mukaisesti tarpeen julkaista Suomen säädöskokoelman sopimussarjassa muutosten vähäisen yleisen merkityksen vuoksi. Sen sijaan Liikenne- ja viestintävirasto antaisi niistä tietoja suomeksi ja ruotsiksi, josta ilmoitetaan asetuksen lopussa. Tämän lisäksi asetus sekä muutosten englanninkieliset tekstit julkaistaisiin Liikenne- ja viestintäviraston internetsivuilla osoitteessa www.traficom.fi.

Ahvenanmaa

Esitetyt sopimusmuutokset koskevat kauppamerenkulkua. Näin ollen Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 13 kohdan mukaan sopimusmuutosten määräykset kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Koska muutokset eivät sisällä Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaan kuuluvia määräyksiä, muutosten voimaansaattamisäädökselle ei ole tarpeen pyytää Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyntää itsehallintolain 59 §:n 1 momentin mukaisesti.

Toimivalta

Muutosten hyväksyminen kuuluu perustuslain 93.1 §:n nojalla tasavallan presidentille. Tasavallan presidentti päättää hyväksymisestä valtioneuvoston ratkaisuehdotuksesta.

Esitys

Edellä olevan perusteella esitetään, että tasavallan presidentti hyväksyisi kansainvälisen meriliikenteen helpottamista koskevan yleissopimuksen liitteeseen tehdyt muutokset.

Esittelijä

Katja Viertävä, liikenne- ja viestintäministeriö